

Vladimír Ganaj / INTIMITA

Prešovský výtvarník Vladimír Ganaj ukončil magisterské štúdium pod vedením prof. Stanislava Balka na Akadémii umení v Banskej Bystrici. Od roku 2016 pôsobí ako interný doktorand na Akadémii umení v Banskej Bystrici v ateliéri klasických maliarskych disciplín pod vedením prof. Ľudovíta Hološku. Od roku 2009 vystavoval na kolektívnych a samostatných výstavách v Prešove, Košiciach, Banskej Bystrici, Plzni a Kutnej Hore.

Dnes, keď je maliarstvo zaujaté skôr rafinovanými intelektuálnymi obsahmi, Vladimír Ganaj siahla po tradičných žánroch, predovšetkým po zátiší a interiéri, pričom sa zameriava predovšetkým na čisto výtvarné kvality maliarstva, ktoré poskytujú divákovi zmyslový pôžitok. Rozhodne však nemožno povedať, že diela nášho maliara uspokojia každého diváka milujúceho staršie umenie. Aj keď zátišie a interiérový žáner prežívali zlatú éru v Holandsku v 17. storočí, Ganaj sa inšpiroval skôr francúzskymi intimistami, ktorí na prelome 19. a 20. storočia zobrazovali pokojné bytie vecí a ľudí v intímnom rámci meštianskych interiérov. Veľký, no u nás bohužiaľ málo známy Édouard Vuillard maľoval síce interiéry, moderným spôsobom maľby ich však premenil na akési stredoveké tapisérie či byzantské mozaiky s magickým vyžarovaním. Vladimíra Ganaja zrejme oslovila práve koncepcia premeny bytostne známeho na mágiu, ktorú v sebe veci a priestory ukrývajú. Vzďal sa ľudských postáv, čím sa vyprázdnené interiéry stali tajomnými, metafyzickými, teda obsahujúcimi čosi, čo nevidíme ani nemôžeme vidieť. A tvary štylizoval až na hranicu abstrakcie, čím ponúkol ešte osobitejší pohľad, lebo je to pohľad krajne subjektívny. Z reality zostala len kôpka akéhosi vizuálneho materiálu - niekedy až na hranici znakovnej abstrakcie - ktorý je esenciou zobrazovaného prostredia, jeho atmosférou, tak ako ju umelec zažil. V týchto obrazoch nachádzame objavujúcu sa a miznúcu realitu, je neľahké určiť, nakoľko je dielo realistické alebo abstraktné. Ide o odraz súdobej fragmentárnej reality a jej neurčitosti (realita rozbitá paralelným vnímaním skutočnej a fiktívnej reality). Umelec ťaží i z nezvyčajných riešení - málokoho napadne namaľovať zátišie na pozadie čierne ako asfalt.

V súlade so súčasným výtvarným myslením vytvoril Ganaj silne abstrahovanú verziu klasickej žánrovej maľby, takže témou jeho zátiší a interiérov už nie je viditeľná skutočnosť, ale jej schopnosť vyvolať v divákovi bohatstvo emócií a individuálneho prežívania. Umelec vychádza z bežnej ľudskej skúsenosti - čím väčšmi sa časovo vzdľujeme od určitej skúsenosti

(napr. vizuálnej), tým menej si pamätáme detaily a konkrétny kontext, lebo v nás zostáva predovšetkým pocit, ktorý nás sprevádzal pri jej vnímaní. Ako príklad uvádza svoje spomienky na literárne diela, kde je v konečnom dôsledku "dôležitejší charakter (človeka či prostredia) než udalosť (napr. chládok domčekov Maconda zo Sto rokov samoty, Balzacov Paríž v Otcovi Goriotovi)". Ganaj tak pripomína selektívny (výberový) charakter ľudskej pamäte, jej fragmentárnosť. Pohľad na Ganajove obrazy je analogický ohliadnutiu sa za práve dosnívaným snom, z ktorého si človek túži zachovať čo najviac, no je mu súdené pamätať si len fragmenty alebo len emocionálnu esenciu týchto fragmentov. Tak sa Ganajova maľba stáva pripomienkou namáhavej a neustále sa opakujúcej ľudskej snahy po ustáľovaní myšlienok, predstáv a istôt, ktoré sú schopné potvrdzovať jeho pevné postavenie v chaose sveta.

Figurálne obrazy maľuje Ganaj zriedkavo, o to viac zaujmú a vyniknú uprostred množstva jemných zátiší a interiérov, ktoré svojou krehkosťou pripomínajú starú čínsku poéziu. Ganajove figúry sú hrubo štylizované, niekedy až amorfné, akoby uhnetené z hlíny - títo golemovia svojím brutalizmom nadväzujú na neoprimitivistické tendencie v súčasnom umení. Väčší formát umožnil umelcovi veľkorysejší maliarsky prístup, široké ťahy s moiré efektom odkazujú na barokovú maľbu, najmä na Rubensa. Ak sú Ganajove interiéry emocionálne zdržanlivé, akoby začarované, pri figúre sa nebráni zmyselnosti, ktorá miestami ústi do erotických kompozícií, inokedy zase do kompozícií plných bizarností. V prvom rade však ide o existenciálnu a sociálnu grotesku, ktorá nám svojím nadhľadom uľahčuje existenciu v komplikovanom svete.

Intimita ako názov výstavy nepoukazuje len na súkromný a intímny život jedinca či na francúzskych intimistov, v prvom rade ide o interiér ľudskej duše, ktorý nám maliar neváha odhaliť.